

РЕШЕНИЕ

№ 6862

гр. София, 22.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 18 състав, в публично заседание на 10.02.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Златка Илиева

при участието на секретаря Илияна Янева и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **5912** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 - чл. 207 от Административно - процесуалния кодекс във вр. с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Делото е образувано по предявена искова молба на В. Д. М., ЕГН: [ЕГН], с адрес за кореспонденция: [населено място], бул. „Д.-К.“ № 121 против Българска Народна Банка /БНБ/, функционираща като юридическо лице, съгласно Закон за Българската Народна Банка, обн. ДВ., бр. 46/10.06.1997 г., представлявана от управителя Д. Р., със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], в частност Б. надзор към БНБ с правно основание чл. 1 от ЗОДОВ, изразяващи се в незаконосъобразни действия, бездействия и административен акт на БНБ. Претендира се, че ответникът не е изпълнил задължението си по закон да регулира и осъществява надзор върху Корпоративна търговска банка/К./, не е отчел отрицателния собствен капитал на банката и е подвела гражданите със съобщение, че същата е с висока ликвидност и функционира нормално. Освен това се твърди, че вредата е пряка последица от отмененото като незаконосъобразно Решение №138 на УС на БНБ от 06.11.2014г.

Предявено е искане съдът да осъди БНБ да заплати на ищеца обезщетение в размер на 306 272.19 лв. представляващи разлика между размера на депозита му в Корпоративна търговска банка (К.) и изплатения му гарантиран депозит, в резултат на твърдяно незаконосъобразно бездействие на БНБ по прилагането на Директива

94/19/ЕО във връзка с изплащането на гарантирания размер на депозитите , както и лихва за забава за периода от 20.06.2014 г. – 06.11.2014 г. за гарантираната част от 196 000 лв. в размер на 7645 лева.

Ищецът твърди, че е претърпял посочените по-горе вреди вследствие на незаконосъобразно бездействие на БНБ да вземе решение в изпълнение на задълженията, произтичащи от директното прилагане на правото на ЕС в областта на изплащането на гарантирани депозити в очертания срок от чл. 1, § 3, т. i от Директива 94/19/ЕО, изменена с Директива 2009/14/ЕО.

Препис от исковата молба е връчен на ответника за отговор. В законоустановения срок по чл. 131 от ГПК, е постъпил такъв, в който е изложено становище за недопустимост, алтернативно - за неоснователност на исковата претенция. Изложени са твърдения, че не са налице предпоставките на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за ангажиране отговорността на ответника.

Ищецът редовно уведомен, се явява лично. Поддържа исковата молба. Представя писмени бележки.

В съдебно заседание, ответникът - БНБ, редовно уведомен, чрез процесуалния си представител моли съда да отхвърли предявените искове. Претендира сторените по делото разноски, включително адвокатско възнаграждение. Представя писмена защита.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, чрез своя представител дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

Административен съд София - град (АССГ), след преценка на събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Страните не спорят, а това се установява и от представените по делото доказателства , че ищецът е вложител при условията на безсрочен депозит в лева в Корпоративна търговска банка (К.) от 03.02.2014г.

Видно от с писмо вх. № 4098/14 г., на 20 юни 2014г. директорите на К. уведомили БНБ, че предвид наличните средства на банката по сметки и в брой, те няма да бъдат достатъчни за изпълнение на задълженията на банката в най-близко време. С писмо от същия ден директорите на К. уведомили БНБ, че към 12.06 ч на 20.06.2014 г. е преустановено разплащането и всички банкови операции. Направено е искане банката да бъде поставена под специален надзор. Искането било мотивирано с предизвикана загуба на доверие, масова паника сред вложителите и проблеми с ликвидността, което предизвиквало затруднения в изпълнението на паричните задължения към вложителите. С последващо писмо от същата дата, К. уведомила БНБ, че е преустановила разплащанията и всички банкови операции.

С Решение № 73/20.06.2014г. на Управителния съвет /УС/ на БНБ, на основание чл.115, ал.1, т.2 и 3, чл.116, ал.1, ал.2, т.2, 3, 6 и 7, във връзка с чл.103, ал.2, т.24 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/, К. била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца. Със същото решение

са назначени квестори, спряно е изпълнението на всички задължения на К., ограничена е дейността ?, членовете на управителния и надзорния ? съвет са отстранени от длъжност, и акционерите, притежаващи повече от 10 на сто от акциите, са лишени от право на глас. БНБ възложила на квесторите да осигурят пълен анализ и оценка на активите и пасивите на банковата група от независим външен одитор в срок от десет дни. На 25.06.2014г. била възложена частична проверка на активите на К., която се отнасяла главно до кредитния и инвестиционния портфейл, и имала за цел да даде оценка за състоянието и качеството на 95,4% от кредитния и 99,1 % от инвестиционния портфейл на К., както и ограничен анализ на пасивите на банката. При проверката било установено, че за определена категория кредитополучатели /по кредити с общ размер 3,5 млрд.лв. от общ кредитен портфейл в размер на 5,4 млрд.лв./ липсва съществена информация за финансовото им състояние и/или целевото усвояване на кредита. Установени са съществени индикации за кредитен риск относно възстановимостта на кредитни експозиции в тази категория, което би могло да доведе до съществени обезценки, но поради недостатъчна информация одиторите не са коментирали размера на необходимите допълнителни обезценки. С Решение № 82/30.06.2014г. с цел оптимизиране на разходите на банката по привлечените средства, на основание чл.115, ал.1 и ал.2, т.2 и 3 и чл.116, ал.2, т.1, вр.чл.103, ал.2, т.24 от ЗКИ и чл.16, т.16 от ЗБНБ, считано от 01.07.2014г., УС на БНБ намалил лихвените проценти по депозити на [фирма] до средния им пазарен размер за банковата система по видове и валути. Съгласно приложение към решението, лихвеният процент за банковата система без К. по депозити, договорени за ползване след предизвестие е 2,59%. На 25.07.2014г., в изпълнение на чл.121 от ЗКИ квесторите на [фирма] представили доклад за текущото състояние на банката, публикуван на страницата на БНБ -http://bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_pressrelease/pr_20140731_a1_bg.pdf.

Според цитирания доклад, още на 20.06.2014 г. при проверка на перото "други активи" в ежедневната оборотна ведомост на банката е констатиран необичайно голям разчет на стойност около 205 милиона в легова равностойност, като операцията била взета на база протокол-разписка от 19.06.2014г., според който мажоритарният акционер в К. потвърждава получаването и задължението си към нея на суми в различни валути с обща легова равностойност 205 887 хил. лева. Според същия протокол-разписка, дължимите суми следвало да бъдат възстановени до 30.06.2014г. За това вземане квесторите са уведомили БНБ с докладна записка № 83229/08.07.2014г. От доклада на квесторите се установява още, че към 30.06.2014г. финансовият резултат на банката бил загуба в размер на 65283 хил. лева, при реализирана печалба към 31.05.2014г. на стойност 14997 хил. лева. Основен фактор за отчетената загуба за месец юни били начислените през месеца провизии от обезценка на кредити в размер на 95 907 хил.лв. Към 30.06.2014г. сумата на активите на К. е 6 896 212 хил. лв. и сравнено с края на месец май е със 741 352 хил.лв. (9,7%) по-малко. По-съществените промени в активите на банката основно засягали ликвидните активи - намалявали паричните средства и паричните наличности, ценните книжа и вземанията от банки. През м.юли 2014г., на одиторите, извършили частичната проверка, била възложена цялостна оценка на всички активи, за срок до 20.10.2014г., въз основа на която да се извърши обезценка на активите и намаляване на собствения капитал.

С Решение № 114/16.09.2014г. УС на БНБ констатирал, че към момента продължават да са налице условията и предпоставките, довели до поставяне на К. под специален надзор, тъй като банката продължавала да изпитва остър недостиг на ликвидност за възстановяване на банковата си дейност и за изпълнение на задълженията си към депозантите и други кредитори, поради което действието на всички мерки, наложени с Решение № 73/20.06.2014г. на УС на БНБ -за поставяне на банката под специален надзор и тези по Решение № 82/30.06.2014г. на УС на БНБ - за намаляване на лихвените проценти по депозитите, било продължено до 20.11.2014г. На осн. чл.107, ал.3 от ЗКИ, на квесторите на К. било указано най-късно до 20.10.2014г. да внесат в БНБ цялостна оценка на активите на банката, а до 31.10.2014г. да представят в БНБ отчет за капиталовата адекватност на К. на база изготвената пълна оценка на активите, след което на база резултатите от тази оценка, да бъде взето окончателно решение . На 20.10.2014г. квесторите на К. внесли в БНБ докладите, като заключението на одиторите било за необходимост от обезценки на активи на К. в общ размер на 4222 млн. лв. Докладите са приети с Решение № 133/21.10.2014г. на УС на БНБ.

На 04.11.2014г. в изпълнение на Решение № 133/21.10.2014г. на УС на БНБ, квесторите на К. внесли в БНБ финансовите и надзорни отчети на банката към 30.09.2014г., въз основа на които УС на БНБ установил отрицателна стойност на собствения капитал на К. в размер на минус 3745313 хил.лв., определен според Регламент (ЕС) № 575/2013г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници, както и че банката не отговаря на капиталовите изисквания съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013г. В последствие,в допълнение, с писмо от 05.11.2014г. квесторите на К. уведомили БНБ, че след датата на поставяне на банката под специален надзор до 31.10.2014г. вкл., в К. са постъпили уведомления за цесии на вземания, сключени между клиенти на банката, и волеизявления за прихващане на задължения към банката с вземания към нея, придобити по договори за цесия, но дори всички уведомления за цесии и прихващания да бъдат осчетоводени в счетоводните регистри на банката, финансовият резултат на К. към 30.09.2014г. би останал отрицателна величина.

С Решение № 138/06.11.2014 г. на основание чл.36, ал.2, т.2, чл.103, ал.1, т.1, чл.103, ал.2, т.25 и чл.151, ал.1, пр.1 от ЗКИ и чл.16, т.15 от ЗБНБ, БНБ отнела лиценза на К., издаден с Решение на УС на БНБ № 24/21.01.1994г. Съгласно т.2 и т.3 от това решение, на основание чл.9, ал.1 и ал.6 от Закона за банковата несъстоятелност, следвало да бъдат предприети действия за подаване на искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност, както и да бъде уведомен ФГВБ. С Решение № 61/18.11.2014г. Управителният съвет на ФГВБ определил девет обслужващи банки за изплащане на гарантираните влогове, както и изплащането да започне на 04.12.2014г.

Не е спорно между страните, че на 4.12.2016 г. на ищеца е изплатена сумата от 196 000 лв.

С Решение № 664/22.04.2015г. на Софийски градски съд /СГС/ по т.д. № 7549/2014г., е обявена неплатежоспособността на К.. С решение № 1443/03.07.2015г. по т.д. №

2216/2015г. на САС, същото е отменено в частта относно началната дата на неплатежоспособността, като е определил за такава 20.06.2014г. Изложени са съображения, че състоянието на неадекватност на собствения капитал на К. не е настъпило към момента на отразяване на коригираните стойности в изготвените от квесторите отчети към 30.09.2014г., а е било факт преди този момент.

По делото е допусната и изслушана съдебно-счетоводна експертиза.

Видно от заключението на вещото лице, които съдът кредитира с доверие като добросъвестно и неоспорено от страните, процентът на начисляваната договорна лихва по безсрочния депозит в лева на ищеца към Рамков договор за платежни услуги за потребители, в периода 01.07.2014 г. - 06.11.2014 г. е в размер на 2.59 % . Размерът на новираното задължение между ищеца и ФГВБ е 196 000 лева, като в тази сума се включва и начислената лихва към 06.11.2014г.-датата на решението по чл.23 ал.1 от ЗГВБ на БНБ. Начислените лихви по депозита, за периодите от 25.07.2014 г. до 06.11.2014 г. и от 30.06.2014 г. до 06.11.2014 г. и от 25.07.2014 г. до 04.12.2014г. възлизат съответно на 1480,61 лв., 1819,04 лв. и 1875,44 лв.

От представеното удостоверение от К. се установява, че вземането на ищеца за сумата от 234,64 лева е включено под №1194 списъка на вземанията, приети от синдика на К. в производството по несъстоятелност.

При така установеното от фактическа страна и съобразно тълкуването на правото на ЕС, дадено в Решение на СЕС по дело C-571/16, съдът приема от правна страна, следното:

По допустимостта на исковете:

Предвид нормата на чл.203, ал.1 и ал.2 от АПК - ДВ, бр.77 от 2018г., в сила от 01.01.2019г., съгласно която, исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от "очевидно нарушаващи правото на Европейския съюз" актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, да се разглеждат по реда на Глава единадесета от АПК "Производства за обезщетения", както и че за неуредените въпроси за имуществената отговорност ще се прилагат стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушаване на правото на Европейския съюз, съдът приема, че предявения иск е допустим. Съдът приема, че БНБ е надлежен ответник в производството по обезщетяване на вреди по реда на ЗОДОВ, макар, че БНБ не е административен орган по смисъла на §1, т.1 от ДР на АПК, тя е държавен орган, а принципът за отговорност на държавите членки е валиден във всеки случай, когато държава членка наруши правото на ЕС, независимо от това кой е държавният орган, чието действие или бездействие е в основата на неизпълнението на задължението. Съгласно т.2 от ТП № 2/2014 от 19.05.2015г. на ОС на Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, разграничителният критерий за приложимия правен ред (ЗОДОВ или чл.45-49 от ЗЗД) при претенции за вреди от дейност на органи, които не са част от изпълнителната власт, е основния характер на дейността на органа, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Когато вредите са причинени при или повод

изпълнение на административна дейност, компетентни са административните съдилища. Без съмнение БНБ е натоварена с изключителна компетентност да регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защитата интересите на вложителите - чл.2, ал.6 ЗБНБ. БНБ е компетентният орган за упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл.4, пар.1, т.40 от Регламент (ЕС)№ 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 25.06.2013г., а възложеното ? в чл.13 и чл.36 ЗКИ правомощие да издава и отнема лицензи на банки е естествено продължение на надзорната дейност върху тях. При тази своя дейност БНБ осъществява властнически правомощия, т.к. разполага с решаващи, регулиращи и санкциониращи функции спрямо банките, а отношенията по повод надзора с частноправните субекти, клиенти на тези банки, не са равнопоставени - В този смисъл Определение № 18/07.04.2017г. по дело № 15/2017г. на смесен петчленен състав на ВКС и ВАС. Съдът взе предвид разрешението дадено в т. 5 от диспозитива на решението по дело С-571/16 на СЕС, че разпоредбата на чл.4, пар.3 ДЕС, както и принципите на равностойност и ефективност, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която правото на частноправните субекти на обезщетение зависи от спазването на допълнително условие, вредата да е причинена умишлено от съответния държавен орган.

Наличието на виновно поведение е елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане, при липсата на който не може да се ангажира отговорността и да се претендира обезщетение, но в контекста на отговорността от нарушение на правото на ЕС, понятието "виновно поведение" надхвърля понятието "достатъчно съществено нарушение", изведено от решението на Съда по обединени дела В. du P. F. Действително умишленото неизпълнение на задълженията на държавата, произтичащи от правото на ЕС или неизпълнението им поради непредпазливост да е елемент, който следва да се вземе под внимание при преценката за достатъчно съществения характер на нарушението, отсъствието на вина не води автоматично до отсъствие на "достатъчно съществено" нарушение, респективно не води до извод за липса на едно от задължителните условия за ангажиране на отговорността на държавата. Нарушението може да бъде достатъчно съществено и при наличието на други, обективни елементи, като липсата на свобода на преценка, висока степен на яснота и прецизност на нарушената правна норма, неизвинимият характер на евентуалната грешка при прилагане на правото. Наличието на вина придава достатъчно съществен характер на нарушението, но от друга страна липсата на вина не прави нарушението несъществено, изискването за виновно поведение по чл.45 от ЗЗД за да бъде ангажирана деликтната отговорност, надхвърля обхвата на понятието "достатъчно съществено нарушение", следователно редът за обезщетяване по ЗЗД е неприложим. Нормата на чл.204, вр. чл.1, ал.1 от ЗОДОВ поставя изискване за предварителна отмяна на акта, от който се претендират вреди, но от друга страна от т.143 и т.146 от решението на СЕС по дело С-571/16 следва, че макар по себе си това изискване да не противоречи на принципа на ефективност, такова задължение може да затрудни прекомерно получаването на обезщетение за вредите, причинени от

нарушение на правото на Съюза, ако на практика няма възможност за такава отмяна. Както е посочено в т.142 от решението и в т.77 от решението на СЕС по делото F., C-429/09, би било в разрез с принципа на ефективност да се изисква от увредените лица всеки път да използват всички правни способности за защита, с които разполагат, при положение че това би било прекомерно трудно или не е разумно да се изисква от тях. В конкретния случай този стандарт се преценява от настоящия състав като изпълнен, т.к. при действащото към 2014г. законодателство и константната съдебната практика на ВАС, ищецът не би имал ефективен способ за защита. Следва да се посочи, че всички дела, образувани по жалби на вложители в К. срещу решенията на БНБ за поставяне на К. под специален надзор, за продължаване срока на надзора и за отнемане на лиценза на К. - при това с директно позоваване на Директива 94/14/ЕО и твърдение, че депозитите са станали неналични още с вземане на решението за поставяне на К. под специален надзор - са оставени от ВАС без разглеждане, по съображения, че тези актове не засягат права и интереси на вложителите, а създават задължения само за банката - определения постановени по адм.д. № 15546/2014 г; адм.д № 3892/2015; решение по адм.д № 11445/15 г. Предвид практиката на ВАС опитите на вложителите да приведат действащата към момента схема за гарантиране на депозитите в съответствие с Директива 94/19/ЕО са пресечени, освен това без разглеждане поради липса на правен интерес, са оставени и жалбите на акционерите срещу решението за отнемане на лиценза - определение на ВАС № 3725/02.04.2015г. по адм.д. № 3438/2015. Предвид изложеното е липсвал възможен процесуален ред, при който в рамките на ефективен съдебен контрол на актовете и действията на БНБ, да бъде извършена преценка за съответствието на българската схема за гарантиране на депозитите с изискванията на Директива 94/19/ЕО. При липсата на такава процесуална възможност и след като според действащото към момента законодателство актът, с който се отнема лиценза на банката е актът по чл.1 пар.3, буква i) от Директивата, на вложителите не може да се противопостави изискване, като това по чл.204, ал.1 от АПК - за предварителна отмяна на акта, т.к. това би било в нарушение на принципа на ефективност.

С оглед гореизложеното, съдът намира, че предявените искове за допустими .

По първия предявен иск- за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 7645 лева, представляващи размера на законната лихва за забавено плащане на гарантирани влогове от 196 000 лв. за периода от 20.06.2014 г. до 06.11.2014 г.:

Разгледан по същество, е частично основателен, по следните съображения:

Съгласно първо и второ съображение от Директива 94/19/ЕО, с въвеждането на схеми за гарантиране на банковите депозити във всички държави членки и с хармонизирането на приложимите гаранции за минимална сума, Директивата има за цел хармоничното развитие на дейностите на кредитните институции в целия Съюз чрез премахването на всички ограничения върху

правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги, като същевременно се повишава стабилността на банковата система и защитата на вложителите. За тази цел, член 3 от Директива 94/19/ЕО предвижда, че всяка държава членка осигурява в рамките на нейната територия да бъдат въведени една или повече схеми за гарантиране на депозити. Съгласно член 7, § 1 и 1а от същата директива, държавите членки осигуряват гарантираният размер на съвкупните депозити на всеки вложител да бъде установен на 100 000 Е., в случай че депозитите са неналични. "Неналичен депозит" по смисъла на чл.1, пар.3 от Директивата е депозит, който е дължим и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно правните и договорни условия, приложими към него, когато: i) съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи.

Директива 94/19/ЕО, изменена с Директива 2009/14/ЕО, на Европейския парламент и на Съвета относно схемите за гарантиране на депозити по отношение на гарантирания размер и срока на изплащане, е транспонирана в българското законодателство чрез Закона за гарантиране на влоговете в банките и Закона за кредитните институции. Измененията, въведени с Директива 2009/14/ЕО, са транспонирани своевременно през 2009 г. с измененията на посочените два закона - ДВ, бр.44/2009 г., в сила от 12.06.2009 г. С измененията на ЗГВБ от 2010 г. - ДВ, бр.101/2010 г., в сила от 31.12.2010 г., е въведен новият гарантиран размер от 100 000 евро на депозитите, съгласно измененията на чл.7 от Директива 94/19/ЕО.

При първоначалното въвеждане на разпоредбата на чл.1, пар.3, буква i) от Директива 94/19/ЕО, в националното законодателство е възприет подход, според който изискването съответната кредитна институция да "изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи" е равнозначно на установяване неплатежоспособността на институцията. Съгласно чл.36, ал.2 от ЗКИ, в редакцията до изменението с ДВ, бр.62/14.08.2015г., неплатежоспособност е налице при две хипотези: когато банката не изпълнява повече от 7 работни дни свое изискуемо парично задължение, ако това е пряко свързано с финансовото състояние на банката и по преценка на БНБ не може да се очаква изплащане на изискуемите парични задължения в приемлив период от време или собственият капитал на банката е отрицателна величина. Изискуемият от чл.1, § 3, подточка i), ал.2 от Директива 94/19/ЕО срок от 5 работни дни, в който компетентните органи следва да извършат преценката на финансовото състояние и способността на банката да изплаща гарантираните депозити е въведен в чл.36, ал.3 от ЗКИ - като изискване, в срок от 5 работни дни от установяването на неплатежоспособността на банка, БНБ да отнеме лиценза ?. Срокът по чл.10, § 1 от Директива 94/19/ЕО, в който схемите за гарантиране на депозити следва да бъдат в състояние да

изплащат надлежно доказаните претенции на вложителите, по отношение на неналичните депозити - 20 работни дни от датата, на която компетентните органи извършват установяването по чл.1, пар.3, подточка i) от Директива 94/19/ЕО, е въведен в чл.23, ал.5 от ЗГВБ /в редакцията до изменението с ДВ, бр.62/14.08.2015г./ и тече от датата на решението на БНБ за отнемане на лиценза за банкова дейност на търговска банка. Така възприетият в ЗГВБ и ЗКИ подход - сроковете по чл.1, пар.3, буква i) и чл.10, пар.1 от Директива 94/19/ЕО да текат от момента, в който БНБ вземе решение за отнемане лиценза на кредитна институция поради неплатежоспособност, не е допустима схема за гарантиране на депозитите, които са станали неналични, т.к. Директивата изисква схемите за гарантиране на депозити да бъдат в състояние да изплащат доказаните претенции на вложителите, по отношение на неналични депозити, независимо дали са налице условията по националното законодателство за отнемане на лиценза на кредитна институция. Както е посочил СЕС в т.49, т.50 и т.51 от решението по дело C-571/16, от текста на чл.1, точка 3, подточка i), първа алинея от Директива 94/19 изрично следва, че необходимо и достатъчно условие, за да се установи неналичността на депозит, който е дължим и платим, е по виждане на компетентния орган дадена кредитна институция да изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и да не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. Освен това член 1, точка 3, подточка i), втора алинея уточнява, че посочените компетентни органи трябва да установят това "колкото е възможно по-скоро" и "не по-късно от пет работни дни след като са се уверили за пръв път, че съответната кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми". От тези разпоредби следва, че установяването на неналичността на депозитите не може да зависи от неплатежоспособността на кредитната институция или от отнемането на нейния лиценз. От обяснителния меморандум към предложението на Комисията за директива е видно, че определението за неналичен депозит съзнателно не е обвързано с рисковете на производствата по оздравяване и ликвидация, освен това от съображение 12 от Директива 2009/14 следва, че съществува възможност възстановяването на депозити чрез схемата за гарантиране да се извършва успоредно с мерки за реструктуриране. Относно срока, в който трябва да се установи, че депозитите са неналични, както е посочил СЕС в т.60 решението по дело C-571/16, този срок е императивен и останалите разпоредби на директивата не предвиждат възможност за неговото дерогиране. От друга страна съгласно т.66 от същото решение, удължаването на срока за изплащане на депозитите е възможно единствено при изключителни обстоятелства и не може да надвишава 10 работни дни. Така в т.69 от решението по дело C-571/16 СЕС е приел, че член 1, § 3 и член 10, §1 от Директива 94/19 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, от една страна национално законодателство, съгласно което установяването на неналичността на депозитите зависи от неплатежоспособността на кредитната институция и от отнемането на нейния банков лиценз, и от друга страна, отклоняване от предвидените от тези разпоредби срокове за установяване на неналичността и за изплащане на депозитите по съображение, че е

необходимо кредитната институция да бъде поставена под специален надзор. СЕС в т.78 и в т.87 от същото решение е посочил, че член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19 трябва да се тълкува в смисъл, че неналичността на депозитите по смисъла на тази разпоредба трябва да се установи с изричен акт на компетентния национален орган, като предварителното предявяване от титуляра на банков депозит до съответната кредитна институция на искане за плащане, което не е изпълнено, не може да бъде условие за установяване на неналичността на този депозит по смисъла на тази разпоредба. За да се задейства схемата за гарантиране на депозитите, Директива 94/19/ЕО предвижда процедура от три части: - компетентният орган се уверява, че депозит, който е дължим и платим, не е бил изплатен от кредитна институция; - в рамките на пет работни дни след това заключение, компетентният орган трябва да определи дали съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити, които са дължими и платими и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; - схемата за гарантиране на депозити трябва да е в състояние да изплати надлежно доказаните вземания на вложителите в рамките на 20 работни дни, след като компетентният орган е взел своето решение.

Съдът не споделя доводите, че БНБ не е компетентен орган по смисъла на чл.1, т.3, подточка i) от Директива 94/19. От разпоредбите на чл.36, ал.3 от ЗКИ и чл.23, ал.5 от ЗГВБ недвусмислено следва, че именно БНБ е "компетентният орган", който установява неналичността на депозитите, но националното законодателство обвързва момента, в който се задейства схемата за гарантиране на депозитите, които са станали неналични, с отнемане на лиценза на кредитната институция. Тоест, приема се, че изискването съответната кредитна институция да "изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и, че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи" е равнозначно на установена неплатежоспособност на институцията, а изискваният от директивата 5 дневен срок за преценка на нейното финансово състояние и способността на банката да изплаща гарантираните депозити, е въведено като изискване в срок от 5 дни от установяването на неплатежоспособността на банка БНБ да отнеме лиценза ?, т.е. актът по чл.1, пар.3, буква i) от Директива 94/19/ЕО е актът, с който се отнема лиценза на кредитната институция. В този смисъл е и становището на министъра на финансите и управителя на БНБ от 11 август 2014г. относно писмо на Европейската комисия във връзка с предприетите действия от БНБ спрямо К., достъпно на сайта на Министерство на финансите - www.minfin.bg/document/14856. В подкрепа на това тълкуване са Доклада на Комисията по бюджет и финанси по проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за гарантиране на влоговете в банките (№ 854-01-165/20.12.2008г. и № 902-01-28/22.04.2009г., 40-то НС) и Мотивите към проекта на Закона за изменение и допълнение на ЗГВБ (№ 902-01-28/22.04.2009г., 40-то НС), видно от които целта на законопроекта е да се въведат в българското законодателство изискванията на приетата на 11

март 2009г. Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 94/19/ЕО относно схемите за гарантиране на депозити по отношение на гарантирания размер и срока на изплащане. Така "...в съответствие с установените от директивата общи срокове в Европейския съюз се предлага срокът за вземане на решение, че банката не може да изплаща депозити в случаите по чл.36, ал.1, т.1 и 2 от Закона за кредитните институции, да бъде намален от 14 дни на 5 работни дни". Постановявайки Решение № 73/20.06.2014г. за поставяне на К. под специален надзор, БНБ на практика е направила обективната констатация за неналичност на депозитите по смисъла на член 1, § 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО, като преустановяването на достъпа до депозитите е по причини, пряко свързани с финансовото положение на К.. Относно условието депозитът да е "дължим и платим, но да не е бил платен от кредитната институция" следва да се съобрази, че според доклада на квесторите за състоянието на БНБ (публикуван на сайта на БНБ) с писмо № 77778/20.06.2014г. представителите на К. са уведомили БНБ, че банката е преустановила плащанията и всички банкови операции. При започване на действията по специален надзор, квесторите са спрели счетоводната система на банката, спрели са платформата обмен на S., както и операциите чрез електронно банкиране и на услугата "интернет банкиране", и са анулирали всички издадени преводни нареждания със започната и недовършена обработка, като сумите на преводите, и заплатените такси, са върнати по сметките на клиентите. На 20.06.2014г. К. не е изпълнила вече подадени заявки за плащане. Предвид спряната счетоводна система, всички вложители са били лишени и от възможността да правят заявки за изплащане на депозитите си и не са имали достъп до тях почти шест месеца. Плащанията са спрени заради финансовото положение на К.. Този извод следва от решението за поставяне на банката под специален надзор, което се основава на чл.115, ал. 1 и чл. 115, ал.2, точки 2 и 3 от ЗКИ. Съгласно цитираните текстове, "ликвидните активи на банката по преценка на БНБ няма да бъдат достатъчни, за да може банката да изпълнява задълженията си в деня на тяхната изискуемост, или банката не е изпълнила в срок едно или повече изискуеми задължения към своите кредитори". Както бе посочено, К. е поставена под специален надзор с пълно преустановяване на плащанията, макар националното право да позволява мерки с по-ниска степен на намеса - т.е. избор между пълно и частично преустановяване на плащанията и ограничаване на дейностите - вж.чл.116, ал.2, т.2 и т.3 от ЗКИ. Видно от решението на УС на БНБ от 20.06.2014г., към 11,58 часа на 20.06.2014г. по сметката на К. в платежната система за брутен сетълмент в реално време R. разполагаемата наличност е в размер на 237 773 лв., при наредени чакащи плащания за над 38 млн.лв. При това положение първото условие - кредитната институция да изглежда неспособна за момента да изплати депозита, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, се явява спазено, тъй като от този момент К. не е била в състояние да приема заявки и да изплаща дължимите и платими депозити. Второто условие -да не съществува близка перспектива кредитната институция да е в състояние да изплати депозитите, също е спазено. Схемата за гарантиране на депозити, която се изисква от Директива 94/19/ЕО, служи за гарантиране не

само на номиналната стойност на обхванатите депозити, но предвижда, поне до известна степен, и заместител за наличността им. Поради това установяването, че депозитите са неналични, може да бъде избегнато само ако се очаква достъпът до депозитите да бъде възстановен в много кратък срок. Самата К. е внесла в БНБ искане да бъде поставена под специален надзор, заради проблеми с ликвидността, което предизвиква затруднения в изпълнението на паричните задължения към вложителите. Както е посочено в самото решение на УС на БНБ, с писмо № 4098/20.06.2014г., получено в 10,51 часа в БНБ, изпълнителните директори са уведомили БНБ, че като имат предвид наличните средства на банката по сметки и в брой, те няма да бъдат достатъчни за изпълнение на задълженията на банката в най-близко време. Още на същата дата, УС на БНБ е приел решението за поставяне на К. под специален надзор, спрени са всички плащания и всички банкови сделки на институцията. Така самата БНБ е постановила законова забрана върху К. да изплаща депозити по причини, които са пряко свързани с проблеми с ликвидността на К.. Видно от мотивите на УС на БНБ в решението от 20.06.2014г., поставянето на К. под специален надзор е продиктувано от наличието на опасност от неплатежоспособност, поради засиленото теглене на средства и липсата на достатъчно ликвидни активи към 20.06.2014г. Определеният тримесечен срок на надзора недвусмислено показва липсата на "близка перспектива" за изплащане на депозитите от кредитната институция.

Горното налага извод, че с решението си от 20.06.2014г. БНБ е извършила обективната констатация, че по нейно виждане К. изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи, т.е. извършила е констатацията, че депозитите са неналични по смисъла на чл.1, §.3, подточка i) от Директива 94/19, поради което в срок от 5 работни дни от тази констатация е следвало да постанови изричен акт по чл.1, §.3, подточка i), ал.2 от Директивата - задължение, което произтича от директно приложимото право на ЕС. Съгласно Решение по дело C-571/16 на СЕС т.117 разпоредбата на чл.1, т.3, подточка i) от Директива 94/19 има директен ефект и представлява правна норма, целяща да се предоставят на частноправните субекти права, които да позволят на вложителите да предявят иски за обезщетяване за вредите от късното изплащане на депозитите.

Неоснователно ответната страна се позовава и на разпоредбата на чл.79, ал.8 от ЗКИ, според която отговорността на надзорния орган може да бъде ангажирана само ако вредите са причинени умишлено. Както е приел СЕС в решението по дело C-571/16, т.125 и т.126, в съответствие с принципа на ефективност националните процесуални норми не трябва да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза, а условието по чл.79, ал.8 излиза извън обхвата на условието за достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза. След като разпоредбата на чл.1, т.3, подточка i) от Директива 94/19

има директен ефект неоснователно ответникът твърди, че не е бил законово овластен да вземе това решение и следователно същото би било нищожно. Както е приел С. в Решение от 9 март 1978г., S т.14-16, директният ефект означава, че нормите на общностното право трябва да имат пълно и еднакво действие във всички държави членки от момента на влизането им в сила и за целия срок на тяхното действие. Следователно тези разпоредби са пряк източник на права и задължения за всички, до които се отнасят, независимо дали това са държави членки, или частноправни субекти, които са страни по правоотношения, регулирани от правото на Общността. Тази последица също така засяга всеки съд, чиято задача като орган на държава членка е да защитава в рамките на своята компетентност правата, предоставени на частноправните субекти от общностното право.

При това тълкуване и изричното произнасяне от СЕС, че чл.1, т.3, подточка i) от Директива 94/19 има директен ефект, именно тази разпоредба, като пряк източник на права и задължения, овластява и задължава БНБ да установи неналичността на депозитите с изричен акт, различен от акта, с който се отнема лиценз поради неплатежоспособност. Като не е взела това решение в императивния 5 дневен срок, БНБ е нарушила правото на Съюза, с което първото условие за ангажиране на отговорността на Държавата е изпълнено. Това нарушение се преценява от настоящия състав и като достатъчно съществено за да ангажира отговорността на държавата. В т.105 от решението на СЕС по С-571/16, е посочено, че от практиката на Съда следва, че такова нарушение предполага явно и значително неспазване от държавата членка на границите, които са наложени на нейното право на преценка. Факторите, които трябва да се вземат под внимание в това отношение, са по-конкретно степента на яснота и прецизност на нарушената правна норма, обхватът на свободата на преценка, която нарушената норма предоставя на националните органи, извинимият или неизвиним характер на евентуална грешка при прилагане на правото, умишленият или неумишлен характер на допуснатото нарушение или причиненото увреждане, или още обстоятелството, че с поведението си институция на Европейския съюз може да е допринесла за неприемането, приемането или запазването в разрез с правото на Съюза на определени национални мерки или практики. В случая свободата на преценка на БНБ без съмнение е ограничена от срока по чл.1, т.3, подточка i) от Директива 94/19. Тъй като разпоредбата ясно посочва при какви условия и в какъв срок се установява неналичността на депозитите, ако тези условия са изпълнени, компетентният орган е длъжен в императивния петдневен срок да установи, че депозитите са неналични - т.108 от решението по С-571/16. От установените по делото факти безспорно се установява, че след като БНБ е била уведомена от К. за финансовите ? затруднения и проблемите с ликвидността, БНБ е взела решение и е поставила банката под специален надзор за опасност от неплатежоспособност и е постановила спиране на всички операции и плащания. Така, въпреки че е преценила, че К. е застрашена от неплатежоспособност и че със собственото си решение за поставяне на банката под надзор е възпрепятствала изплащането на депозитите за по-дълъг период, БНБ не е направила установяването в

императивния петдневния срок по чл.1, т.3, подт. i) от Директива 94/19, което е щяло да задейства компенсирането на засегнатите вложители съгласно чл.7, пар.1 и чл.10, пар.1 от Директивата и това е съществено нарушение на чл.1, т.3, подт. i) от Директива 94/19 - вж. в този смисъл т.95 от заключението на ген.адвокат К. и т.115 от решението по С-571/16.

Предвид изложеното, съдът приема, че ищецът доказва наличието на имуществени вреди, причинени от нарушението на правото на ЕС от страна на БНБ, както и наличието на причинно-следствена връзка между противоправното поведение на ответника и претърпените вреди.

Съдът не споделя тезата на БНБ, че след като същата няма правомощия да изплаща на вложителите сумите по гарантираните депозити, не може да бъде задължена за акцесорно задължение за лихва. Макар размерът на претендираното от ищеца обезщетение за имуществени вреди да е определен чрез стойността на законната лихва за периода на забава, то не е лихва. В този смисъл и в контекста на деликтната отговорност на държавата за претендираните вреди, по препращане от §1 от ЗР на ЗОДОВ, е приложима и общата давност по чл.110 от ЗЗД, а не кратката давност за лихви по чл.111, буква в) от ЗЗД. Неоснователно ответната страна поддържа, че законната лихва не може да бъде измерител на твърдените от ищцата вреди. Предвид представения договор за платежни услуги, ищецът е имал притежание върху движими вещи - парични средства, правото на собственост върху които не е можел да упражнява, поради бездействието на БНБ да защити това негово притежание, като издаде акт по чл.1, т.3, подт. i) от Директива 94/19, с който да даде старт на компенсационния механизъм по чл.10 от Директивата. С неизпълнение на задължението си по чл.1, т.3, подт. i) от Директива 94/19 БНБ е нарушила чл.1 от Протокол 1 към ЕКПЧ, според който всяко физическо или юридическо лице има право мирно да се ползва от своята собственост. Никой не може да бъде лишен от своята собственост освен в интерес на обществото и съгласно условията, предвидени в закона и в общите принципи на международното право. Многократно в практиката си Съдът по правата на човека е приемал, че намесата при мирното ползване на собствеността трябва да постига "справедлив баланс" между изискванията на обществения интерес и изискванията за закрила на основните индивидуални права. Трябва да е налице разумна връзка на пропорционалност между използваните средства и целта, преследвана с която и да е било мярка, лишаваща дадено лице от собственост - [фирма] срещу Б., 20.11.1995г., §38; Ян и други срещу Германия, 30.06.2005г., § 93. С оглед характера на нарушението няма как да се приеме, че поради защита на обществения интерес ищецът е бил лишен от своето парично притежание за срок, по-дълъг от предвидения в Директива 94/19. Именно своевременното изпълнение на задължението по чл.1, т.3, подт. i) от Директива 94/19 би защитило в максимална степен освен правата на вложителите и обществения интерес, доколкото цел на директивата е не само защита на вложителите, а и стабилност на банковата система, която може да се постигне само ако държавите членки спазват предоставените на вложителите гаранции, въз основа на които да считат депозитите си за

защитени. От съображения 8 и 9 от Директивата, следва, че за вложителите е от съществено значение да имат постоянен достъп до техните спестявания, поради което неосигуряването на достъп до депозитите за срок по-дълъг от установения в директивата без съмнение е довело до нарушение на правото на собственост на ищцата. Предвид практиката на ЕСПЧ следва и че при нарушения на чл.1 по Протокол 1, размерът на обезщетението трябва да е разумно свързан със стойността на отнетата собственост, съответно на нарушеното право на мирно, необезпокоявано притежание - Решение по дело Г. и М. срещу България., §38. Начините на обезщетяване, предвидени във вътрешното право, са от значение при преценката дали спорната мярка спазва изисквания справедлив баланс и по-специално дали натоварва жалбоподателите с непропорционална тежест. Съдът по правата на човека вече се е произнасял, че лишаването от собственост без заплащане на обезщетение в размер, разумно обвързан със стойността ?, представлява непропорционална намеса, а отсъствието на каквото и да било обезщетение може да се счете оправдано по смисъл на чл.1 от Протокол 1 единствено при изключителни обстоятелства. Обезщетението, което държавата дължи, трябва във всички случаи да бъде равностойно на претърпяната вреда, така че да осигури ефективна защита на нарушеното право. При липса на разпоредби в правото на ЕС по отношение на размера на дължимото обезщетение, се прилагат принципите на процесуалната автономия, равностойността и ефективността. Съгласно закона, при паричните притежания обективният измерител на стойността на нарушеното право, и следователно, справедлива компенсация, с която може да се възстанови справедливия баланс по чл.1 от Протокол № 1, е именно размерът на законната лихва по чл.86 от ЗЗД.

Ето защо, съдът не споделя становището на ответника, че вреда липсва. Законната лихва е механизъм за обезщетяване на претърпени вреди, без кредиторът да е длъжен да ги доказва. Предвид качеството на парите да са универсален и санкциониран от държавата измерител на потребителната стойност на благата въпросът за тяхното оползотворяване не стои. Ползването им има своята пазарна цена и кредиторът я губи, когато длъжникът не изпълнява навреме задължението си. Именно тази стойност се презумира от разпоредбата на чл.86, ал.2 от ЗЗД. Следва да се посочи, че в диспозитива от решението на СЕС по дело С-571/16 изрично е прието, че член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14, трябва да се тълкува в смисъл, че предварителното предявяване от титуляря на банков депозит до съответната кредитна институция на искане за плащане, което не е изпълнено, не може да бъде условие за установяване на неналичността на този депозит по смисъла на тази разпоредба. Достатъчно условие за изпадане на БНБ, респ. на ФГВБ в забава по отношение на вложителите е изтичането на императивния 5 дневен срок по член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, а в случая то безспорно е настъпило. В случая е без значение обстоятелството, че не БНБ, а ФГВБ е компетентен да изплаща гарантираните депозити, т.к. именно решението по чл.1, пар.3, подт.i, ал.2 от Директивата, което БНБ е била длъжна да вземе, падежира вземането

на ищеца. Фондът не разполага със самостоятелност при определяне на началната дата на изплащане на гарантираните депозити. Действията, които ФГВБ следва да предприеме и конкретно задължението му да започне изплащане на гарантираните депозити, са пряко обусловени от решението на БНБ, с което депозитите се обявяват за неналични. Едва след постановяване на решението на БНБ за обявяване на депозитите за неналични, за Фонда възниква парично задължение към всеки от вложителите до размера на гарантираните депозити. Така, постановявайки изискуемото от Директива 94/19/ЕО решение на по-късна дата, БНБ е станала причина за забавеното изпълнение на паричното задължение от ФГВБ, именно БНБ е причина за забава на изпълнението на паричното задължение към ищеца и това обосновава пряката причинно-следствената връзка между извършеното нарушение и претърпените вреди. След като забавеното изпълнение на паричното задължение е следствие от извършеното от БНБ нарушение на чл.1, пар.3, подт. i) от Директива 94/19/ЕО, това е и основанието за приложението на чл.86 от ЗЗД. Обстоятелството, че ЗГВБ обвързва началото на срока от 20 работни дни за изплащане на гарантираните депозити с решението за отнемане на лиценза на кредитната институция е ирелевантно, т.к. както е приел СЕС в т.1 от диспозитива на решението по дело C-571/16, разпоредбите на чл.1, т.3 и чл.10, пар.1 от Директива 94/19/ЕО не допускат национално законодателство, което се отклонява от сроковете за установяване неналичността и за изплащане на депозитите.

Съдът не споделя доводите на ответника, че не е налице причинно следствена връзка, тъй като дори БНБ да беше взела решението по чл.1, пар.3, буква i) от Директива 94/19/ЕО в 5-дневния срок, е нямало как да започне изплащане на гарантираните депозити. Съгласно принципа формулиран в чл.81, ал.2 от ЗЗД, обстоятелството, че длъжникът не разполага с парични средства за изпълнение на задължението, не го освобождава от отговорност. В контекста на прилаганите от държавите членки схеми за гарантиране на депозитите и за да се осигури тяхната ефективност, Директива 94/19/ЕО, изменена с Директива 2009/18/ЕО не обвързва по никакъв начин задвижването на компенсационния механизъм с условието схемата да разполага с достатъчно парични средства. Напротив, както следва от чл.10, пар.1 от Директива 94/19/ЕО схемите за гарантиране на депозитите следва да са в състояние да изплащат надлежно доказаните претенции на вложителите, по отношение на неналичните депозити. От съображение 10 на Директива 2009/14/ЕО е видно и че за да се запази доверието на вложителите, и да се отговори на техните нужди, задействането на схемата и изплащането на гарантираните депозити следва да започне в максимално кратък срок, който може да бъде удължаван камо при извънредни обстоятелства. Предвид императивния характер на сроковете за обявяване на депозитите за неналични и за стартиране на тяхното изплащане, в контекста на съображение 9 от Директива 94/19/ЕО - изискващо схемите за гарантиране на депозити да се намесят веднага след като депозитите са станали неналични, съдът приема, че липсата на достатъчно средства във Фонда за покриване на гарантираните депозити не може да се противопостави на

правата на вложителите и поради това не изключва нито съществения характер на нарушението, извършено от БНБ, нито причинно следствената връзка с претърпените в следствие на това нарушение вреди.

За извършеното нарушение на правото на ЕС БНБ дължи обезщетение само за периода на забава - от момента, в който реално ищецът е трябвало да има достъп до депозита си до момента, в който нарушението е преустановено, а именно за периода от 25.07.2014г. до 06.11.2014г. Само за този период е налице и причинно следствена връзка между извършеното от БНБ нарушение и претърпените вреди. По отношение на началната дата на периода следва да се посочи, че срокът от 5 работни дни по чл.1, т.3, подт. i) от Директива 94/19, в която БНБ е била длъжна да издаде изричен акт за установяване неналичността на депозитите, смятано от 20.06.2014г. (датата на поставянето на К. под надзор) изтича на 27.06.2014г. След този момент действително БНБ е в нарушение на правото на ЕС, но независимо от това съдът не споделя становището, че още на 30.06.2014г. ищецът е следвало да има достъп до депозита си. Постановянето на акт, с който се установява неналичността на депозитите не е достатъчно условие за започване на тяхното изплащане. С акта, с който се установява неналичността на депозитите само се стартира схемата за изплащане на гарантираните депозити и считано от датата на постановяване на този акт, започва да тече срокът за изплащане. По arg.чл.23, ал.5 ЗГВБ, в случай че БНБ бе взела решението по чл.1, пар.3, подт. i) в петдневния срок - т.е. най-късно на 27.06.2014 г., то спрямо срока от 20 работни дни за изплащане на депозитите, смятано от 30.06.2014 г., най-рано ищецът е можел да получи достъп до депозита си на 25.07.2014 г. това е и датата, от която реално е започнала да търпи вреди вследствие нарушението/забавата на БНБ., тъй като решението за обявяване неналичността на депозитите е взето на 06.11.2014 г. Тогава е отнет лиценза на К. и съобразно действащото към момента законодателство, е обявена неналичността на депозитите, респ. е стартирана процедурата по компенсиране по чл.10 от Директива 94/19. След тази дата БНБ вече не е в забава, поради което за този период до датата на изплащане на гарантирания депозит - 06.12.2014г., липсва виновно поведение и причинно-следствена връзка между такова и претендираните вреди.

Освен това, съдът намира, че реално претърпяната от ищеца вреда възлиза на разликата между законната лихва за периода 25.07.2014г. - 06.11.2014г. и начислената за същия период договорна лихва по депозита му.

Както бе посочено по-горе, от постъпилото писмо изх. №2510/26.10.20г. от К./л.122/ се установява, че към ФГВБ е изпратена информация за изплащане на ищеца сума в размер на 196 000 лева. В същата се включват и начислените лихви по депозита към датата на решението на БНБ от 06.11.2014г.

Видно от приетото заключение по ССЧЕ и постъпилите писмо и удостоверение от К., размерът на законната лихва върху сумата от 196 000 лева за периода

25.07.2014г. до 06.11.2014г. е 5 733.82 лв., а начислената договорна лихва върху депозита му за същия период е в размер на 1 480,61 лв.

При тези обстоятелства, съдът приема, че реално претърпяната от ищеца вреда по смисъла на чл.4 от ЗОДОВ е в размер на 5 733.82 лв. минус 1 480,61 лв. и възлиза на сумата от 4 253,21 лв., до която предявеният иск се явява основателен и доказан. Над този размер и извън периода 25.07.2014г. - 06.11.2014г., претенцията е неоснователна и недоказана и следва да се отхвърли като такава. / в този см. Р..№ 8773 от 21.07.2021 г. по адм. д. № 11484/2020 на ВАС, Р.. № 10616 от 19.10.2021 г. по адм. д. № 3333/2021 на ВАС /.

По отношение на втория обективно съединен иск- за присъждане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 306 272.19 лв., представляващи разлика между размера на депозита на ищеца в Корпоративна търговска банка (К.) и изплатения му гарантиран депозит:

Както бе посочено по-горе, по делото няма спор, че ищецът е бил вложител в К.. Не се спори също, че след отнемане на лиценза на К., е задействана схемата за гарантиране на влоговете на гражданите и на ищеца е изплатена сумата от 196 000 лв., представляваща максималния праг на гарантиране на вложенията от държавата.

Видно от приложеното по делото удостоверение на К. /л.125/ и заключението на съдебно-счетоводната експертиза, към 06.11.2014г. наличността по депозита на ищеца в евро, преди олихвяване, е възлижала на 348 113,90 лева.

Неплатежоспособността на К. е обявена и в откритото производство по несъстоятелност, в което остатъчно вземане в размер на 234,64 лева е включено под № 1194 в списъка, приет от синдиките на банката за вземане, което ще бъде покривано от масата на несъстоятелността.

Ищецът твърди, че за него е настъпила вреда в размера на неизплатения остатък от депозита му в К., която вреда произтича от твърдените действия, респективно бездействия на ответника.

Съдът не споделя това становище.

На първо място, видно от приложеното по делото извлечение от движението по банковата сметка на ищеца в К., на 04.11.2014г. същият е прехвърлил по силата на договор за цесия вземането си към К. в размер на 306 272.19 лв. на Енергийна финансова група АД. По делото не са ангажирани доказателства договорът да е развален или оспорен. По силата чл.99, ал.1 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), договорът за цесия поражда действие и има обвързваща сила спрямо страните по него, т.е. между цедента и цесионера, като длъжникът не е страна по него. Съгласно правилото на чл.99,

ал.3 от ЗЗД, този договор поражда последици за длъжника, въз основа на връчено му от цедента уведомление за извършеното прехвърляне на вземането на новия кредитор именно от момента на връчването. Затова и легитимация на цесионера да предприема правни действия за упражняване правата по цесионната сделка спрямо длъжника възниква и се определя от уведомлението по чл.99, ал.3 от ЗЗД. Този извод следва и от правилото на чл.99 ал.4 от ЗЗД, според която прехвърлянето има действие спрямо длъжника и третите лица от момента на съобщаването от стария кредитор. В обобщение следва да се отбележи, че съобщението не е елемент от фактическия състав, който поражда действие между страните – правата по цесията преминават върху цесионера със сключването на договора за цесия. Вземането се прехвърля заедно с всички привилегии, обезпечения (залог, ипотека), акцесорни права (например лихви по главница, дори изтеклите вече лихви, освен ако не е уговорено друго). Цедентът отговаря единствено за съществуването на вземането към момента на прехвърлянето, но не и за платежоспособността на длъжника, освен ако не е уговорено противното.

При тези обстоятелства, съдът приема, че ищецът е прехвърлил правото си да претендира вземането си по депозита от К.. По –нататъшното развитие на отношенията между страните по договора за цесия и в частност изпълнението на задълженията по него, са ирелевантни за настоящия правен спор, доколкото същественото в случая е, че към 6.11.2014г. ищецът вече не е разполагал с претендираното вземане към К..

Отделно от това, дори да не бе извършено процесното разпореждане, невъзможността на ищеца да получи от К. депозираниите си в нея парични средства, произтича от обстоятелството, че банката е неплатежоспособна. Изпадането в състояние на неплатежоспособност е свързано с начина на управление на банката и взетите в тази връзка управленски решения. Обстоятелството, че законодателството предвижда наличие на надзорен орган на дейността на кредитните институции не води до извод, че неплатежоспособността на една банкова институция произтича от друго, още по-малко от дейността на надзорния орган. Действията на БНБ нямат за последица изпадане в неплатежоспособност на К., а са реакция на този факт. Това се отнася и до Решение № 137 по протокол № 27 от 06.11.2014 г., с което е отнето разрешението за включване в капитала от втори ред на К. на сума в размер на 35 000 хил. евро, дадено със Заповед № БНБ - 43011/28.03.2014 г. Следва се съобрази, че цитираното решение е от 06.11.2014 г. - денят, в който БНБ с изричен акт е установила неплатежоспособността на К. и е отнела лиценза ѝ, т.е. не може да се твърди, че с вземане на това решение е предизвикано състоянието на неплатежоспособност. Освен това посоченото решение не може да се квалифицира като действие по смисъла на ЗОДОВ, а представлява юридически акт, от който за да се реализира отговорността на държавата по ЗОДОВ следва този акт да е предварително отменен, т.е. да е доказана незаконосъобразността му, а не може същата да се преценява от настоящия съд под формата на извършено от ответника действие.

На следващо място ищецът твърди, че приложените от БНБ мерки по време на наложения на К. специален надзор са в нарушение на чл. 63-65 от ДФЕС. Съдът намира, че и по отношение на тези мерки са релевантни изложените до тук доводи. Мерките са наложени на К. от 20.06.2014 г., когато банката е поставена под специален надзор. Към тази дата обаче К. вече е била неплатежоспособна, както е прието с Решение № 1443/03.07.2015 г. по т. д. № 2216/2015 г. Софийският апелативен съд е определил като начална дата на неплатежоспособността именно 20.06.2014 г. Идентични изводи за липса на връзка между настъпилата неплатежоспособност на К. и незаконосъобразно бездействие на ответника, могат да се направят и по отношение на твърденията на ищеца, че ответникът не е упражнил правилно или ефективно възложеният му банков надзор. Дори и да се приеме, че БНБ не е извършвала ефективен банков надзор, то не това е причина за неплатежоспособността на К., която е довело до невъзможност за ищеца да се ползва от вложенията си в пълен размер.

Всичко изложено до тук сочи, че претендираните вреди не са настъпили от твърдените незаконосъобразни действия или бездействия на ответника. Липсва пряка причинно-следствена връзка между посочените от ищеца действия, респ. бездействия на ответника (независимо дали те са законосъобразни или не) и вредите, чието обезщетяване се търси в настоящото производство. Начинът на удовлетворяване на кредиторите в производство по несъстоятелност въобще, и в частност при несъстоятелност на банка, е законово регламентиран и в него не участва БНБ. Ето защо, същата не би могла да отговаря за това кога, как и колко от вземането на кредиторите на банката ще бъде изплатено. / В този см. Р.. № 1522 от 04.02.2021 г. по адм. д. № 5506/2020 на ВАС/.

За да достигне до този извод, съдът съобрази и че по третия въпрос б."а" /"Нормите на Директива 94/19, и конкретно чл. 7, параграф 6 от тази директива, предоставят права на вложителите да претендират вреди срещу държавата членка от недостатъчен надзор над кредитната институция, която държи депозитите, и ограничени ли са тези права до гарантираните размери на депозитите или понятието "компенсация" по тази разпоредба следва да се тълкува разширително?"/ от преюдициалното запитване на Административен съд София-град по административно дело №2760/2016г., запитващата юрисдикция е поискала по същество да разбере как трябва да се тълкува член 7, параграф 6 от Директива 94/19: в смисъл, че предвиденото в него право на вложителя да получи компенсация обхваща единствено изплащането от схемата за гарантиране на депозитите на неналичните депозити на този вложител до определения в член 7, параграф 1а от тази директива размер, или в смисъл, че дава на посочения вложител и основание да търси обезщетение за вредата, причинена поради забавеното изплащане на гарантирания размер на всички негови депозити или поради недостатъчния надзор от страна на националните компетентни органи над кредитната институция, чиито депозити са станали неналични.

В решението на СЕС от 25 март 2021г. по дело C-501/18, т.60 е отбелязано: "С оглед на изложените по-горе съображения на третия въпрос, буква а) следва да се отговори, че член 7, параграф 6 от Директива 94/19 трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него право на вложителя да получи компенсация обхваща единствено изплащането от схемата за гарантиране на депозитите на неналичните депозити на този вложител до размера, определен в член 7, параграф 1а от тази директива, след като компетентният национален орган установи неналичността на държаните от съответната кредитна институция депозити в съответствие с член 1, точка 3, подточка i) от посочената директива, поради което член 7, параграф 6 от нея не дава основание да се счита, че посоченият вложител има право на обезщетение за вредата, причинена поради забавеното изплащане на гарантирания размер на всички негови депозити или поради недостатъчния надзор от страна на националните компетентни органи над кредитната институция, чиито депозити са станали неналични.". В т.1 от диспозитива на решението на СЕС по дело C-501/18, е решено: "Член 7, параграф 6 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 година относно схемите за гарантиране на депозити, изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 година, трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него право на вложителя да получи компенсация обхваща единствено изплащането от схемата за гарантиране на депозитите на неналичните депозити на този вложител до размера, определен в член 7, параграф 1а от тази директива, изменена с Директива 2009/14, след като компетентният национален орган установи неналичността на държаните от съответната кредитна институция депозити в съответствие с член 1, точка 3, подточка i) от посочената директива, изменена с Директива 2009/14, поради което член 7, параграф 6 от същата директива, изменена с Директива 2009/14, не дава основание да се счита, че посоченият вложител има право на обезщетение за вредата, причинена поради забавеното изплащане на гарантирания размер на всички негови депозити или поради недостатъчния надзор от страна на националните компетентни органи над кредитната институция, чиито депозити са станали неналични."

С оглед на всичко изложено до тук при липса на безспорно установено настъпване на вреда в претендирания от ищеца размер и на пряка връзка между евентуална такава вреда и твърдените от ищеца неправомерни действия, респективно бездействия на ответника, както и вземайки предвид решението на СЕС по дело C-501/18 и разпоредбата на чл.8 ал.3 от ЗОДОВ, според която когато закон или указ е предвидил специален начин на обезщетение, този закон не се прилага, съдът намира предявения иск за вреди, представляващи разлика между размера на вложенията на ищеца в К. и изплатения му гарантиран депозит, причинени от неправомерни действия, нарушаващи приложими с директен ефект норми на Общностното право и неправомерно бездействие, изразяващо се в неупражняване на ефективен и ефикасен банков надзор, вменен по силата на чл.2 ал.6 от Закона за Българска народна банка, за неоснователен, поради което следва да бъде отхвърлен.

Ищецът не претендира присъждане на разноски. Ето защо, съдът не дължи произнасяне в тази насока.

В хода на делото по същество е направено искане от ответната страна за присъждане на разноски, включително заплатено адвокатско възнаграждение за процесуално представителство.

Съгласно чл. 10, ал. 2 ЗОДОВ при отхвърляне на иска разноските по производството се заплащат от ищеца. По същия начин, задължен за разноските по производството е ищецът и при оттегляне на иска изцяло или при отказ от иска изцяло.

Съгласно чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ при уважаване на иска ответникът е задължен да заплати внесената държавна такса, разноските по производството и възнаграждението за един адвокат, ако ищецът е имал такъв, съразмерно уважената част на иска.

Разпоредбата на чл.10, ал.4 ЗОДОВ (нова – ДВ, бр. 94 от 2019 г.), според която ищецът дължи на ответника възнаграждението за един адвокат, ако е имал такъв, се прилага за дела, заведени след приемането ѝ. Законодателните промени в чл.10 от ЗОДОВ действат занапред, на основание §6, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ. Ето защо цитираната разпоредба не е относима към настоящото производство / образувано на 30.05.19г./.

Липсата на изрична разпоредба, която да определя съдържание на понятието "разноски по производството" по начин различен от този, употребен в алинея 3 на чл. 10 ЗОДОВ и в чл. 78, ал. 1 ГПК, ясно установява волята на законодателя в хипотезата на алинея 2 на чл. 10 ЗОДОВ дължими от ищеца да бъдат само направените от съда и страните разноски по производството, не и таксите и възнаграждението за един адвокат.

С оглед на горното, в хипотеза като настоящата, когато единият иск по ЗОДОВ е отхвърлен изцяло , а другият -частично, ответникът има право на направените по производството разноски/ за изцяло отхвърления иск/, но не и на възнаграждение за един адвокат. Това прави искането на ответника за присъждане на направените по делото разноски, представляващи възнаграждението на един адвокат, неоснователно.

В тежест на ответника, съобразно разпоредбата на чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ / в относимата и редакция/, при пълно или частично уважаване на иска ответникът е задължен да заплати разноските по производството за вещо лице в размер на 400 лева. Съдът счита, че следва да възложи всички разноски в тежест на ответника, независимо, че единият от исквете е отхвърлен изцяло, тъй като сторените разходи за вещо лице са единствено

във връзка с частично уважената претенция.

Така мотивиран от изложеното и на основание чл. 203 и сл. от АПК, Административен съд София - град

РЕШИ:

ОСЪЖДА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА, представлявана от Д. Б. Р. - управител, да заплати на В. Д. М., ЕГН: [ЕГН], с адрес за кореспонденция: [населено място], бул. „Д.-К.“ № 121, обезщетение за имуществени вреди в размер на 4 253,21 лв. / четири хиляди двеста петдесет и три лева и 21 стотинки/, претърпени в периода от 25.07.2014г. до 06.11.2014г., вследствие на извършено от БНБ нарушение на правото на Европейския съюз, изразяващо се в невземане на решение за обявяване неналичност на депозитите в [фирма], в императивния срок от пет работни дни, съгласно приложимата с директен ефект разпоредба на чл.1, пар.3, буква i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994г. относно схемите за гарантиране на депозити, като ОТХВЪРЛЯ иска в останалата част, за разликата над 4 253,21 лв. до 7645 лв. и за периода от 20.06.2014 г. до 24.07.2014г., като неоснователен и недоказан.

ОТХВЪРЛЯ предявения от В. Д. М., ЕГН: [ЕГН], с посочен адрес, против Българска народна банка иск за присъждане на обезщетение в размер на 306 272.19 лв., представляващи разлика между размера на депозита на ищеца в Корпоративна търговска банка (К.) и изплатения му гарантиран депозит, като неоснователен.

ОСЪЖДА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА, представлявана от Д. Б. Р. - управител, ДА ЗАПЛАТИ на Административен съд София град съдебни разноси в размер на 400 лв. (четиристотин лева).

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщението му чрез Административен съд София - град пред Върховен административен съд на Република България.

СЪДИЯ: